

Fietsen in wereldperspectief

Prof. dr.ir. Martin van Maarseveen

“Twente blijft fietsen!”

Enschede, 21 maart 2013

Globale trend (1): sterke verstedelijking

De wereld waarin we leven ...

De wereldbevolking zal toenemen van ongeveer 7 miljard mensen nu naar meer dan 9 miljard mensen in 2050.

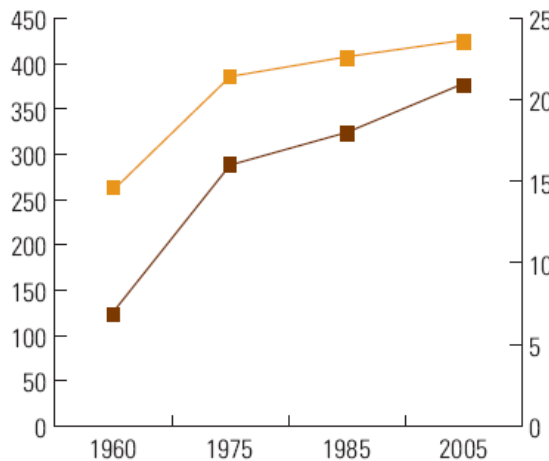
Dat betekent dat de stedelijke bevolking met gemiddeld één miljoen inwoners per week zal toenemen, gedurende de eerstvolgende 37 jaar ...

Deze trends kunnen onmogelijk worden gestopt, dus de vraag is niet of verstedelijking plaats zal vinden, maar veeleer op welke wijze we dat proces het best kunnen laten verlopen.

Source: Planet under pressure, 2012

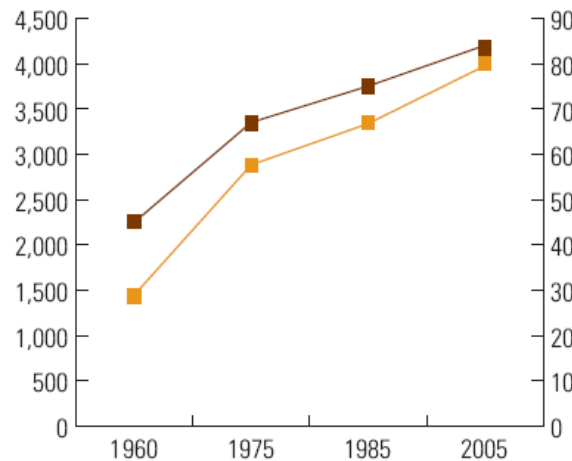
Gevolgen van verstedelijking: Verstedelijking en economische groei lijken gekoppeld

Kenya - Economic Growth and Urbanization

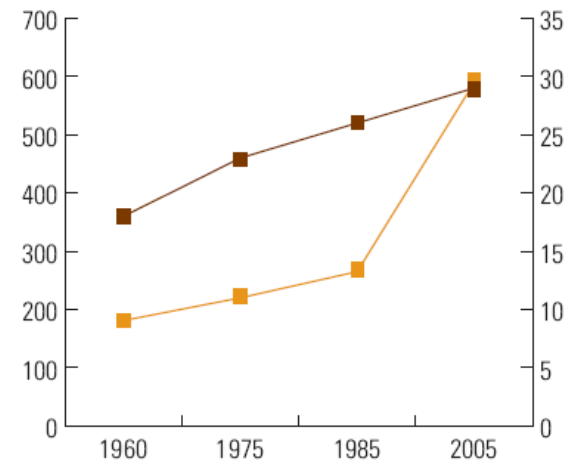
■ GDP per capita (constant US\$)
■ Proportion Urban (%)

Brazil - Economic Growth and Urbanization

■ GDP per capita (constant US\$)
■ Proportion Urban (%)

India - Economic Growth and Urbanization

■ GDP per capita (constant US\$)
■ Proportion Urban (%)

Source: UNDESA, 2007

Gevolgen van verstedelijking

Ruimtelijke expansie

Milieuverontreiniging

Bereikbaarheidsproblemen

Leefbaarheidsproblemen

Globale trend (2): snelle massa-motorisering

De wereld waarin we leven ...

Sterke toename autobezit en -gebruik (timing en snelheid verschillen).

Uitbreiding op grote schaal van (stedelijke) wegennetwerken, die op zichzelf weer bijdragen aan verdergaande suburbanisatie.

Marginalisatie van de rol van alternatieve vervoerwijzen.

Toename van ongelijkheid in stedelijke vervoersmogelijkheden.

Source: Planet under pressure, 2012

Historical trend of worldwide vehicle registrations 1960-2010 (thousands)

Type of vehicle	1960	1970	1980	1990	2000	2005	2009	2010
Car registrations⁽¹⁾	98,305	193,479	320,390	444,900	548,558	617,914	684,570	707,764
Truck and bus registrations	28,583	52,899	90,592	138,082	203,272	245,798	295,115	307,497
World total	126,888	246,378	410,982	582,982	751,830	863,712	979,685	1,015,261

Note (1) Cars registrations do not include U.S. light trucks (SUVs, minivan and pickups) that are used for personal travel. These vehicles are accounted among trucks.

Source: Transportation Energy Data Book, 2011, 2012

Comparison of motorization rates by region 1999 and 2009 (vehicles per 1000 people)

Country/Region	1999	2009
Africa	20.9	24.9
Asia, Far East	39.1	157.7
Asia, Middle East	66.2	101.2
Canada	560.0	620.9
Central and South America	133.6	169.7
Europe, East	370.0	363.9
Europe, West	528.8	583.3
Pacific	513.9	560.9
United States	790.07	828.04

Gevolgen van motorisering

Congestie

**Emissies (klimaat
verandering, lucht-
verontreiniging, lawaai)**

Verkeersonveiligheid

**Fragmentatie (barrières,
ruimtegebruik)**

**Afname van de
leefbaarheid in steden**

De uitdaging voor planners ...

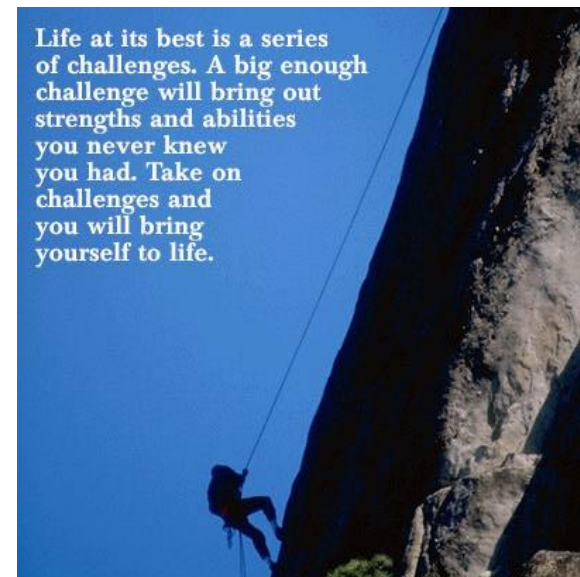

Steden leggen een enorme beslag op natuurlijke hulpbronnen en belasten in hoge mate het milieu en de leefomgeving.

Ruimtelijke planning en vervoersplanning zijn cruciaal om gezamenlijk en in samenhang richting te geven aan stedelijke ontwikkelingen.

Compacte, en efficiënt ingerichte steden bieden het meeste perspectief voor een duurzame ontwikkeling.

Nieuwe wegen moeten worden gevonden om steden meer zelfvoorzienend te maken, gebruikmakend van huidige bewustwordingsprocessen en nieuwe technologische ontwikkelingen.

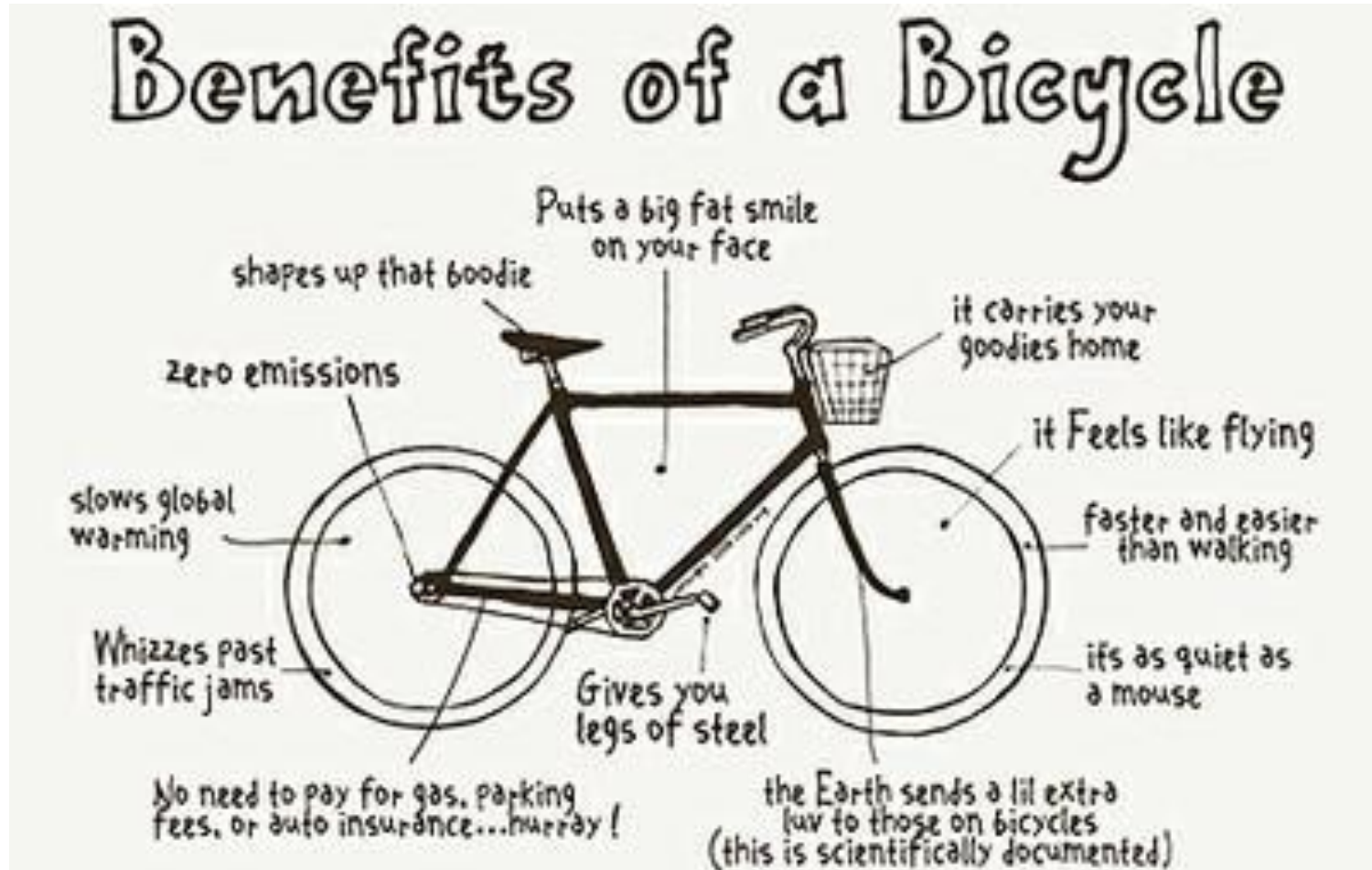
Andere kijk is nodig op de “ideale” wijze van vervoer

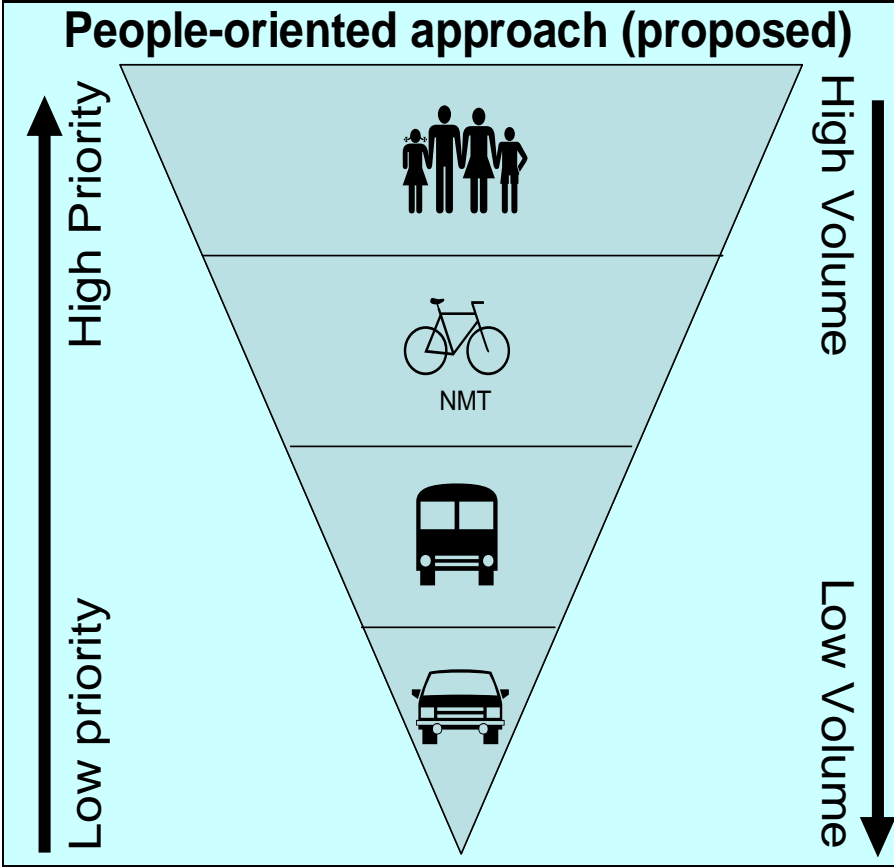
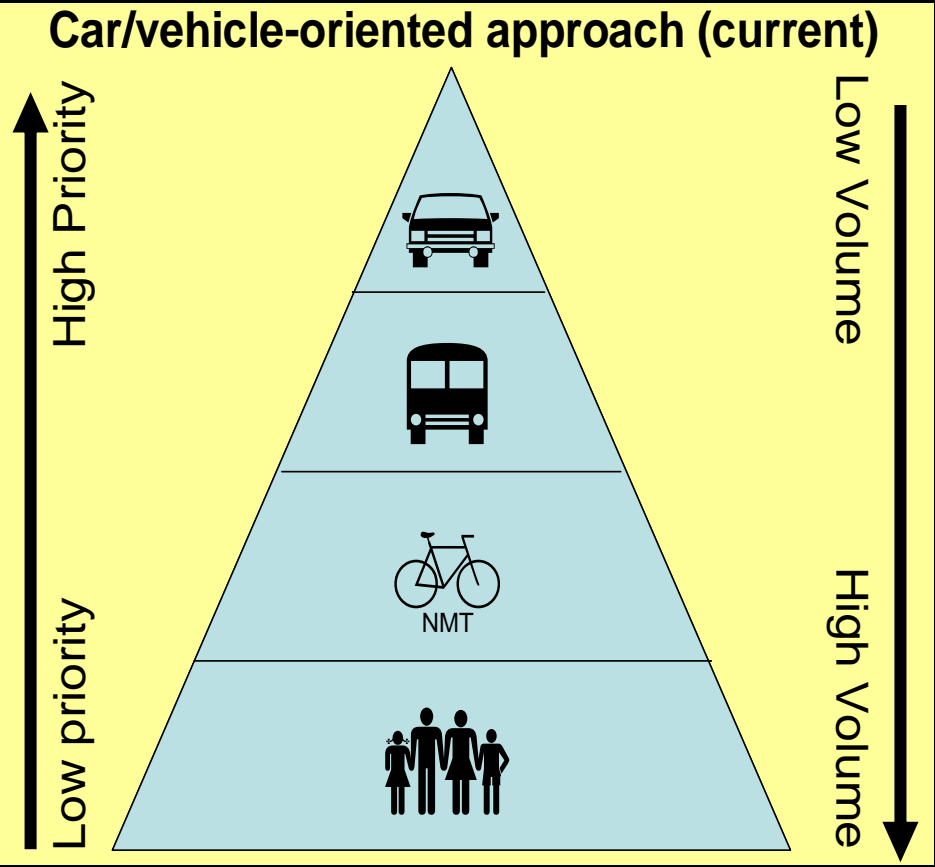
AUTOMOBILES:

En daarin dient (naast de auto) ook de fiets een rol te spelen ...

Paradigm shift in urban transport planning ...

....from car/vehicle-oriented towards people-oriented !

De aandacht voor de fiets is wereldwijd booming.....

Mexico City

Copenhagen

Beijing

Paris

Bogota

Vancouver

Fiets-inclusieve stedelijke vervoersplanning

- Meer dan het invoeren/toevoegen van fietsinfrastructuur en fietsvoorzieningen
- Transitie: veranderen van het gehele vervoersysteem

... maar met nadruk
aangepast aan de
lokale context in de
meest ruime zin van
het woord...

Basis overwegingen

- **Feitelijk gebruik**
- **Potentieel**
  - **Bevolkingsgroepen? Verplaatsingen?**
- **Trends in fietsgebruik (op/neerwaarts)**
- **Samenhang met andere vervoerwijzen**
- **Fietsinfrastructuur**
- **Kwaliteiten fietssysteem**
  - **Veiligheid**
  - **Comfort**
  - **Directheid**
  - **...**

Beleidsoverwegingen

- **Visie**
- **Samenhangende strategie (gebruikers, vervoermiddelen, infra)**
- **Toewijzing van verkeersruimte en budgetten**
- **Strategische doelen**
  - **Kwaliteit openbare ruimte**
  - **Luchtkwaliteit**
  - **Bereikbaarheid**
  - **Verkeersveiligheid**
  - ...
- **Tactische doelen**
  - **Verplaatsingsmarkt**
  - **Vervoersmarkt**
  - **Verkeersmarkt**

Kansen in opkomende economieën en ontwikkelingslanden

- **Substantieel aandeel niet gemotoriseerd vervoer ondanks het vaak ontbreken van zonder goede faciliteiten**
- **Veel steden hebben hoge dichtheden en hoge menging van landgebruik; dit biedt kansen voor de fiets en hoogwaardig OV**
- **Huidige beleidsontwikkelingen in een aantal landen in toenemende mate gericht op duurzaamheid.**
- **De huidige klimaatdiscussies/agenda bieden kansen voor investeringen.**
- **Kansen op overnemen van innovatieve concepten.**

De fiets

- De fiets is eigenlijk perfect voor ontwikkelingslanden: goedkoop, eenvoudige technologie, gemakkelijk te onderhouden, duurzaam.
- Het huidige belang van fietsen varieert.
  - In de Afrikaanse en Zuid Amerikaanse context lijkt er potentie voor groei.
  - In de Aziatische context is de uitdaging veelal het aandeel fietsen te behouden.

De fiets in India

- **Nog hoog fietsaandeel: gemiddeld zo'n 20 % in steden, hoger op platteland, maar staat onder druk**

- **Fietsbezit en -gebruik is klasse gebonden. Midden en hogere klassen gebruiken andere modaliteiten. Mensen uit lagere klassen zijn 'captives'**

- **Snelle economische ontwikkeling leidt tot motorisering**
- **Fietsonveiligheid**

De fiets in Brazilië

- **Hoog fietsbezit (1 fiets per 3.5 personen), maar laag gebruik**
- **Sociale bovenklasse: recreatief**
- **Sociale onderklasse: utilitair**
- **Competitie / kansen met goed ontwikkeld OV**
- **Verkeersveiligheid en gebrek aan infra zijn issues**

De fiets in Sub-Sahara Afrika

- Lage kwaliteit infra en OV systemen.
- Verkeersveiligheid is een groot probleem.
- Afwezigheid van NMT voorzieningen.
Desondanks veel voetgangers.
- Snelle groei in voertuigbezit en -gebruik.
- Fiets economisch bereikbaar.
- Fietspotentieel onderbenut.
- Imagoprobleem

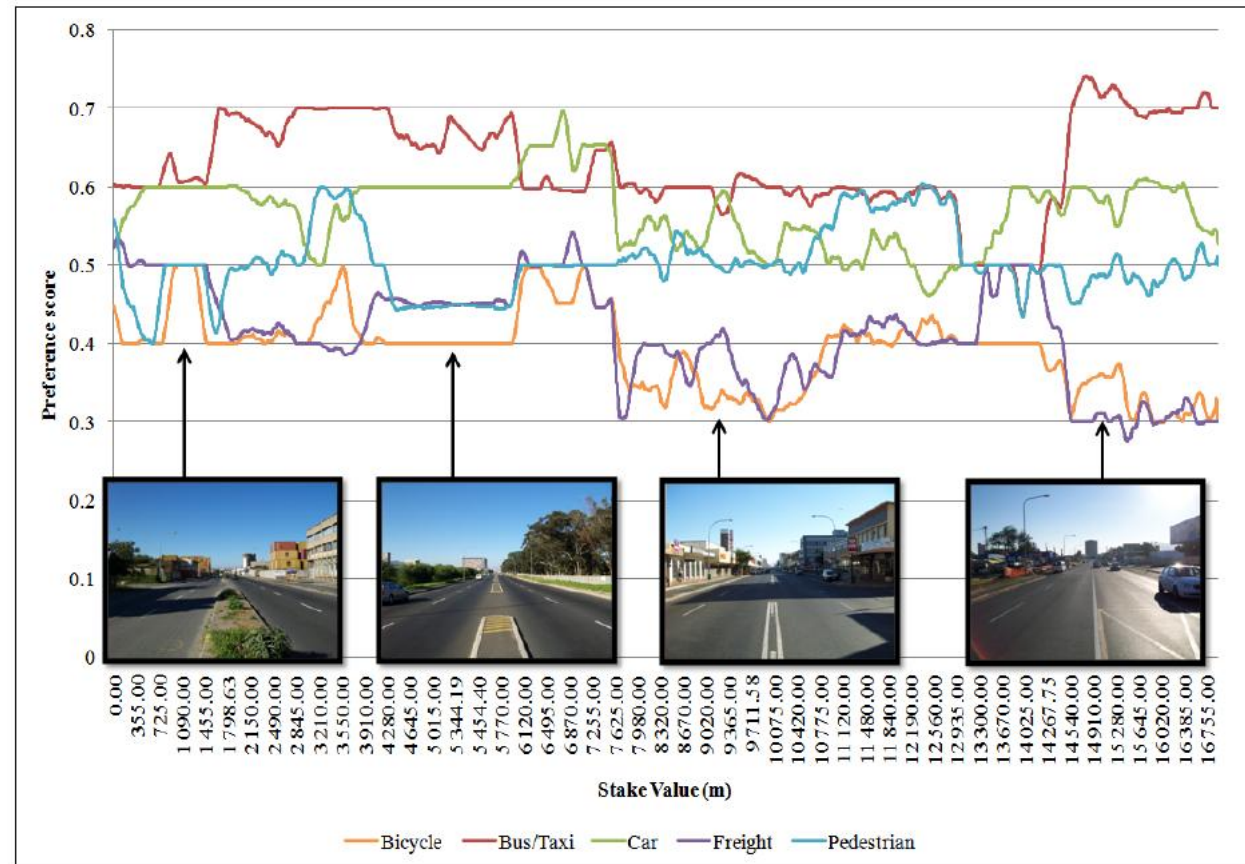
Uitdagingen fietsonderzoeken in ontwikkelingslanden

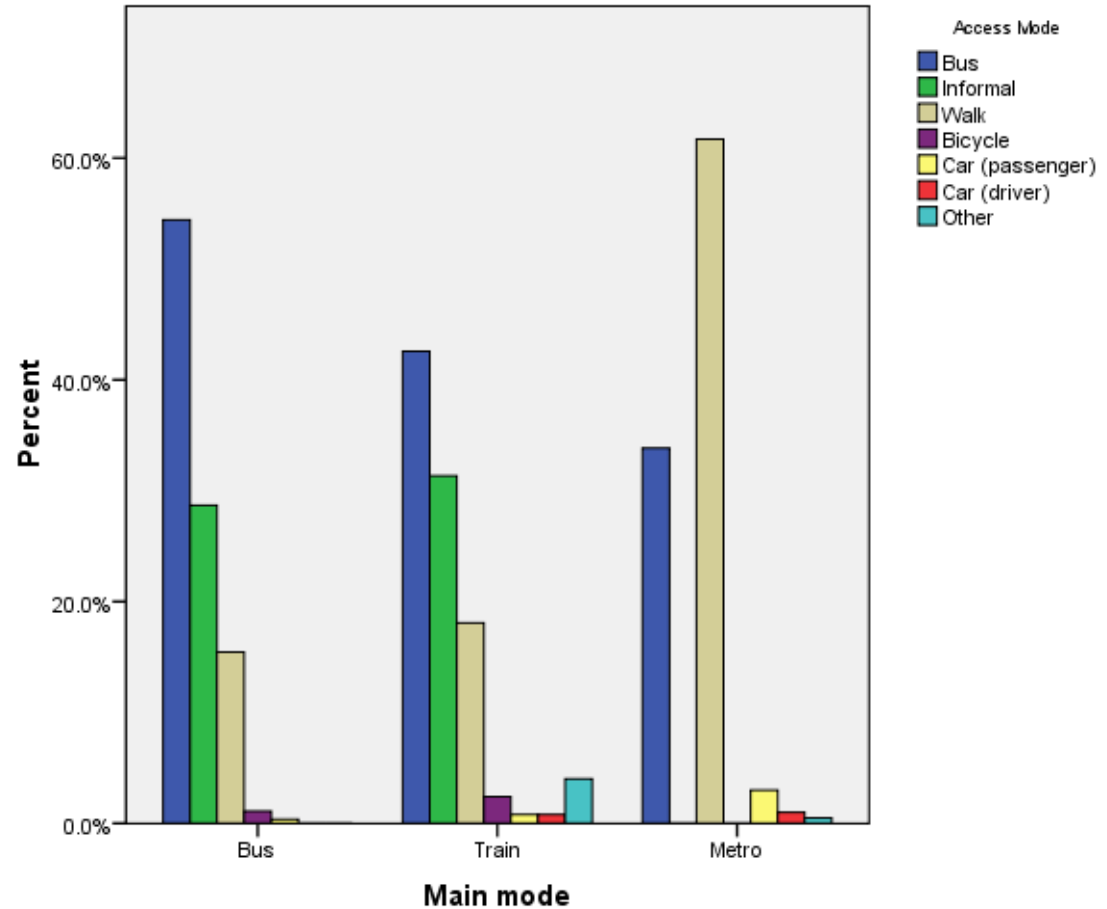

- **Sociaal economisch:** begrip van de rol van fietsen in het vergroten van bereikbaarheid (scholing, inkomen, etc.) en het verminderen van ongelijkheid.
- **Cultureel:** de noodzaak, de rol en de potentie van de fiets beter te begrijpen vanuit cultureel perspectief.
- **Ruimtelijk, verkeerskundig en infrastructureel:** begrip van de relaties tussen ruimtegebruik, infrastructuur en mobiliteit en fietsgebruik/potentie.
- **Beleidsmatig en institutioneel:** begrip van hoe duurzaam verkeer en vervoer ontwikkeld kan worden.
- Deze aspecten zijn constant verweven, zowel op lokaal als stedelijk niveau. Om tot fietsinclusief beleid te komen is **kennis nodig over alle facetten.**

Context gevoelig wegontwerp Kaapstad, Eddie Beukes

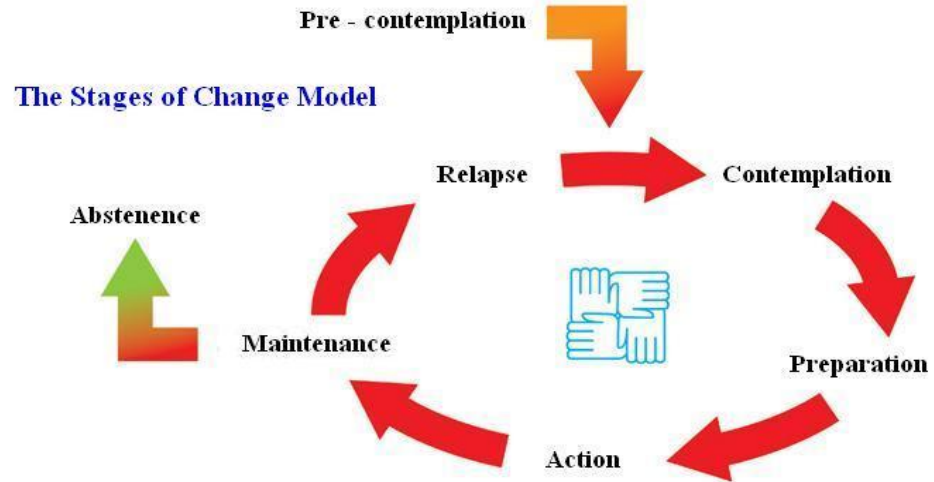

De integratie van fiets en OV Rio de Janeiro, Flavia de Souza

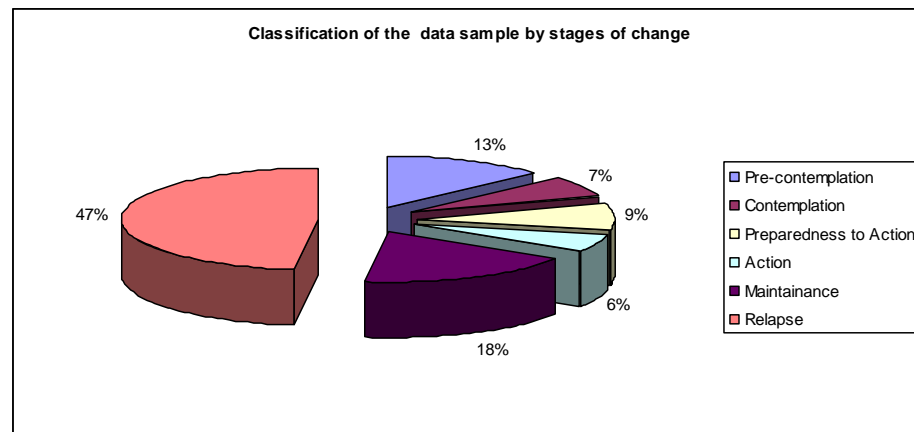

Gedrag en gedragsverandering

Dar es Salaam, Alphonse Nkurunziza

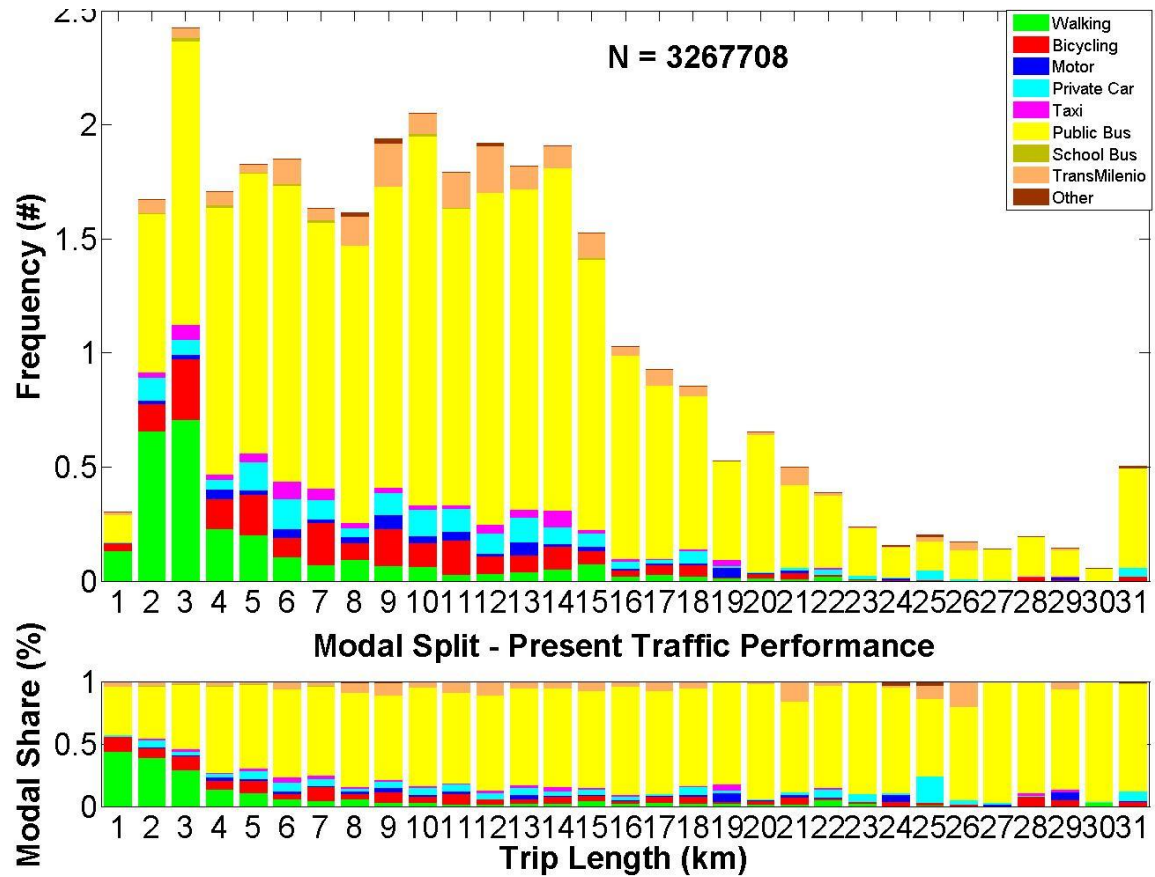
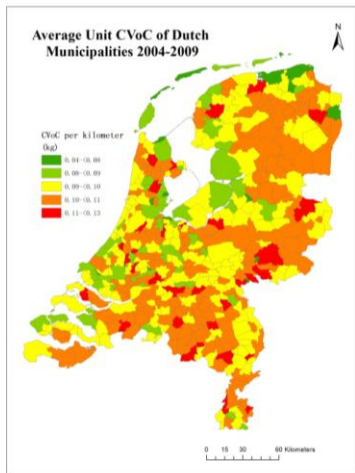
Source: Prochaska & Diclemente

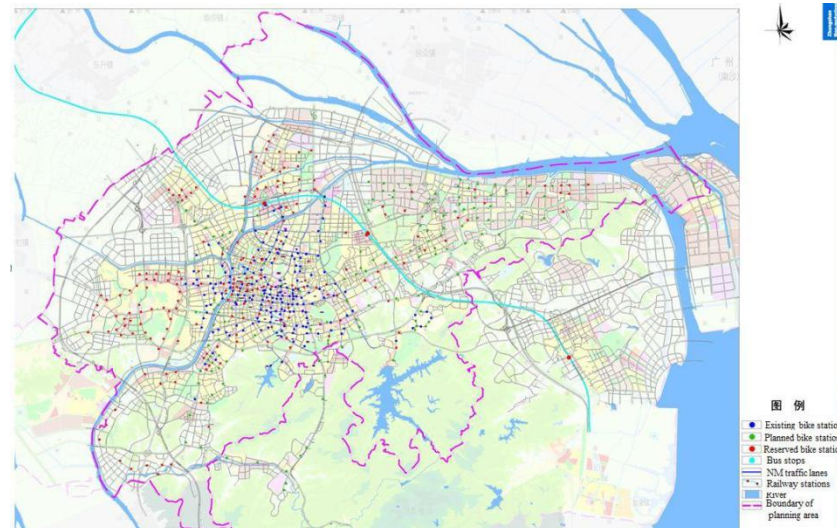
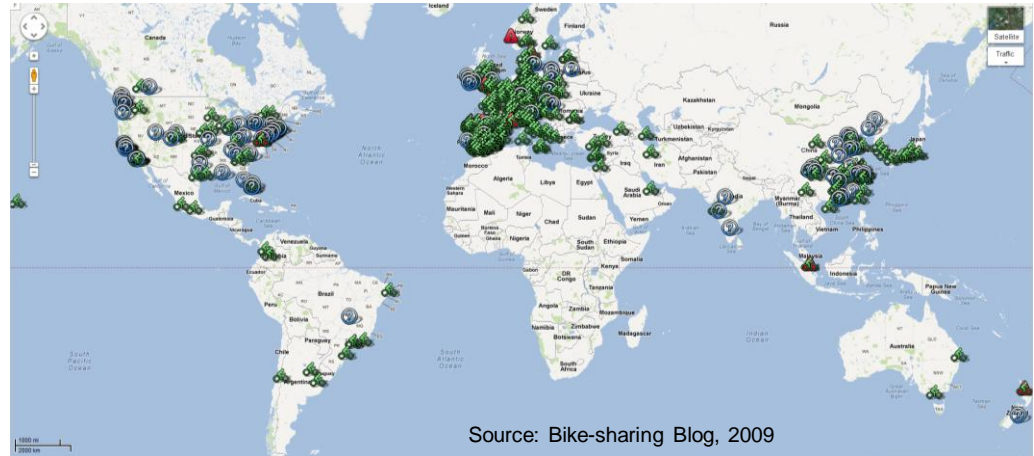

De 'klimaatwaarde' van fietsen Bogota, Roel Massink

Analyse en evaluatie van Public Bike Systemen China, Ying Zhang

Succes van het Nederlandse fietsbeleid

- De uitgangssituatie in Nederland: geografisch, cultureel, historisch, ...
- Ons hoge kennisniveau in de verkeerskunde, ruimtelijke ordening, gedrags- en beleidsstudies en ons vermogen deze kennis te integreren.
- Met als gevolg: Een goed opgeleid ambtenarenapparaat, grote deskundigheid bij adviesbureaus en belangenorganisaties.
- Centraal: Ons poldermodel, de inbreng van allerlei maatschappelijke organisaties in beleidsontwikkeling en besluitvorming in RO en verkeer en vervoer.
- Deze condities zijn in veel landen niet of slechts in beperkte mate aanwezig

Kansen en bedreigingen voor de fiets in Nederland

Bedreigingen

Een kleine selectie:

- 24 uurs-economie
- Vergrijzing
- Krimp
- ...

Kansen

Een kleine selectie:

- Economische crisis
- Denken in transities
- ICT cultuur
- Krimp
- ...

Welke kant gaan we op ...

Advies:

- Blijvend investeren in fiets door overheid, bedrijfsleven en samenleving,
- want het is een essentiële pijler in ons vervoerssysteem

In elk geval:

Twente blijft fietsen !

Dank voor uw aandacht!

E: maarseveen@itc.nl

I: www.itc.nl